

KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg (KCOZ)

Beslissing inzake de klacht van

<naam klager>

over

de stichting Philadelphia Zorg, <locatienaam>

DE PROCEDURE

<Naam, verder ook te noemen: klager> heeft met ondersteuning van de cliëntvertrouwenspersoon, (naam, CVP) en zijn mentor (naam), op 3 december 2024 een klacht met schadeverzoek ingediend bij de KCOZ (verder ook: de commissie). De klacht heeft betrekking op 1) de beslissing van de zorgaanbieder om klager niet meer toe te staan bezoek van medecliënten in zijn woonruimte te ontvangen of bij hen op bezoek te gaan en 2) cameratoezicht en de inzet van een bewaker in de gemeenschappelijke ruimten in de nacht.

De CVP heeft de klacht rechtstreeks ingediend bij de KCOZ, waarna de commissie de zorgaanbieder ervan in kennis heeft gesteld en heeft geverifieerd of in diens regeling(en) de KCOZ de aangewezen Wzd-klachtencommissie is. De zorgaanbieder heeft dit op 12 december 2024 bevestigd.

De voorzitter van de commissie heeft de klacht op 12 december 2024 voorlopig ontvankelijk verklaard en de zorgaanbieder de gelegenheid gegeven op de klacht en het schadeverzoek te reageren. Het verweerschrift met bijlagen van de zorgaanbieder is op 27 december 2024 ontvangen.

Op 7 januari 2025 heeft de commissie een online zitting gehouden ter bespreking van de klacht. Aan de online zitting namen deel: klager, bijgestaan door de CVP, zijn mentor en zijn vader. Voor de zorgaanbieder waren aanwezig (naam, manager zorg en begeleiding), (naam, bedrijfsjurist), (naam, GZ-psycholoog) en (naam, coördinerend begeleider) (verder te noemen: verweerders).

BEVOEGDHEID EN ONTVANKELIJKHEID

De commissie stelt vast dat klager in een Wzd-geregistreerde accommodatie verblijft en klaagt over het toepassen van onvrijwillige zorg.

Ad klacht 1) Er is door de zorgverantwoordelijke(n) een besluit genomen om klager middels een maatregel op grond van de Wet Zorg en Dwang (verder: Wzd) te beperken in het bezoekrecht; klager mag geen medebewoners meer op zijn eigen kamer ontvangen en mag zelf niet op bezoek gaan bij medebewoners op hun kamer. In het klaagschrift wordt als feitelijke ingangsdatum van deze beperking genoemd 30 juli 2024, in het verweerschrift wordt genoemd dat deze is ingezet vanaf 25 juli 2024.

Verweerders hebben naar voren gebracht van mening te zijn dat de Wzd voor klager als grondslag voor de maatregel bezoekbeperking kon dienen omdat zijn zorg- en begeleidingsbehoefte dezelfde (of in feite zwaarder) is als die van zijn medebewoners op deze Wzd geregistreerde accommodatie. Zie ook verder onder 'feiten' en 'standpunten van partijen'.

De commissie stelt vast dat klager niet voldoet aan de definitiebepalingen voor 'cliënt' op basis van artikel 1 lid 1 sub c van de Wzd. Klager heeft een CIZ indicatie ZZP-ZZG (grondslag 1: zintuigelijke handicap en grondslag 2: psychiatrische aandoening/psychische stoornis). Klager is gediagnostiseerd met een zintuigelijke handicap (auditieve beperking), een psychiatrische aandoening, een beperking in de sociaal emotionele ontwikkeling en daarnaast is sprake van zwakbegaafdheid. Er is bij hem geen verstandelijke handicap of PG-aandoening vastgesteld, evenmin is er sprake van een verklaring gelijkgestelde aandoening ex artikel 1 lid 4 Wzd en er is ook geen opnametitel (inbewaringstelling of rechterlijke machtiging) ex Wzd van kracht. Klager valt derhalve niet onder het bereik van de Wzd.

Ondanks dat klager niet onder het bereik van de Wzd valt, acht de commissie zich vanwege ECLI:NL:HR:2022:394 wel bevoegd om zijn klacht te beoordelen. In voornoemd arrest heeft de Hoge Raad, vrij vertaald, geoordeeld dat indien er verplichte zorg wordt toegepast op een cliënt die niet onder het bereik van de betreffende wet valt ('verplichte zorg zonder rechtsgeldige titel') het klachtrecht uit betreffende wet uit oogpunt van rechtsbescherming wel toegepast dient te worden. De commissie neemt deze klacht daarom wel in behandeling.

Ad klacht 2) Gebleken is dat het cameratoezicht in algemene ruimtes en de inzet van bewaking in de nacht als algemene veiligheidsmaatregel wordt toegepast op de locatie. Alle cliënten hebben hiermee van doen, het betreft een cliënten geldende regeling als genoemd in de Wmcz208. De camera's zijn al jarenlang (voor 2021) aanwezig, de bewaking is hier vanwege de gebeurtenissen na 1 juli 2024 aan toegevoegd. Hierover kan klager niet op basis van de Wzd klagen. De commissie is daarom niet bevoegd deze klacht te behandelen.

DE FEITEN

Klager is een man van thans 48 jaar die gediagnosticeerd is met gehoorverlies NNO; doofheid en schizofrenie. Sinds 2003 heeft hij op zichzelf gewoond met ondersteuning van ambulante begeleiding. Klager is in die periode meermaals opgenomen bij <naam GGZ aanbieder> in verband met psychoses en disbalans. Daar is uit onderzoek gebleken dat hij baat heeft bij een beschermde woonvorm. In juli 2013 is klager komen wonen op <locatienaam, een Wzd geregistreerde accommodatie van Philadelphia zorg>.

Er is door de zorgaanbieder jegens klager een besluit onvrijwillige zorg genomen, te weten 'beperken van het recht op het ontvangen van bezoek'. In de Wzd-registratie is als startdatum 30 september 2024 ingevuld maar partijen zijn het er over eens dat de deze beperking feitelijk al eerder (in klacht is genoemd vanaf 30 juli 2024, verweerder noemt in verweerschrift inzet vanaf 25 juli 2024) tegen de zin van klager werd toegepast.

Aanleiding voor deze beperking waren gebeurtenissen vanaf 1 juli 2024 tussen drie bewoners van de locatie, waaronder klager. Deze drie bewoners brachten regelmatig bezoek aan elkaar op elkaars appartementen, dachten soms samen en bleven bij elkaar slapen. Er was bij de begeleiding al langer oog voor wensen, grenzen en behoeften van deze drie bewoners. Op 1 juli 2024 gaf een van de drie (medebewoner 1) bij de begeleiding aan niet meer op klagers vraag om te blijven slapen te willen ingaan omdat hij geen seksuele handelingen (meer) wilde verrichten en klager niet durft te weigeren omdat die dan boos wordt waar hij dan bang voor is. Waar eerdere bezoeken en handelingen tussen klager en deze bewoner vrijwillig en gewenst leken, ontstond bij het team nu het vermoeden dat dat -in elk geval ten tijde van de melding- niet (meer) zo was. Na deze melding zijn door de zorgaanbieder terstond diverse maatregelen getroffen om de situatie te onderzoeken en om te waarborgen dat er geen seksueel grensoverschrijdend gedrag (meer) zou plaatsvinden. Op 18 juli meldde de mentor van de andere medebewoner die wel eens bleef slapen (medebewoner 2), alle onderlinge contacten in privéruimtes m.b.t. zijn cliënt voortaan te verbieden. Vanwege het verzet van klager tegen de gang van zaken, is eind juli besloten dat een Wzd maatregel beperken bezoek jegens hem dan noodzakelijk was. De maatregel is in september in concept in de registratie ingevoerd en medio december op definitief gezet nadat instemming met de mentor was bereikt over de inzet van de Wzd en de tekst van de wilsonbekwaamheidsbeoordeling. De zorgaanbieder erkent dat het traject van formaliseren van dat besluit te lang heeft geduurd en dat de mentor niet tijdig en volgens wettelijke voorschriften is betrokken.

STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager is van mening dat er bij de contacten die in het verleden tussen hem en twee medebewoners hebben plaatsgevonden, nooit iets tegen iemands zin is gebeurd. Klager voelt zich sinds juli 2024 ten onrechte als dader neergezet. De wijkagent is zelfs langs geweest om erover te praten. Er hebben diverse bijeenkomsten plaatsgevonden waarin werd verteld wat er ging veranderen maar daarbij werd er niet naar klager geluisterd. Klager is het niet eens met alle maatregelen die zijn genomen en hij wil dat de situatie weer net zo wordt als vroeger. Klager heeft door dit alles onrust, boosheid en verdriet ondervonden en vraagt daarom een schadevergoeding naar redelijkheid voor elke dag dat de Wzd jegens hem niet correct is toegepast.

De mentor geeft aan niet tijdig en niet op de juiste wijze betrokken en op de hoogte gesteld te zijn van diverse beslissingen, waaronder een wilsonbekwaamheidsbeoordeling en de beperkingen in het bezoekrecht cq. beperking in het recht het eigen leven in te richten. De Wzd-registratie 'bezoekbeperking' is in het dossier pas maanden nadat deze al werd toegepast op definitief gezet terwijl het verzet ertegen al veel eerder kenbaar gemaakt is. Van de inzet van cameratoezicht en een bewaker in de nacht is geen Wzd-registratie opgemaakt.

De CVP heeft in de ondersteuningsbrief die bij de klacht is ingediend o.a. gesteld dat de Wzd niet op klager van toepassing lijkt te zijn.

Verweerders hebben aan de hand van een tijdlijn uitgebreid uiteengezet wanneer welke signalen m.b.t. mogelijk grensoverschrijdend gedrag werden ontvangen en welke acties er daarop zijn ondernomen. Verweerders waren in de veronderstelling dat de Wzd op klager wel van toepassing kon zijn vanwege diens zelfde (of zwaardere) zorgbehoefte als de medebewoners.

Ondanks de formele omissies, waar van geleerd is, vinden verweerders dat het treffen van maatregelen noodzakelijk was uit oogpunt van veiligheid en het voorkomen van ernstig nadeel. Verzocht wordt om het schadeverzoek af te wijzen danwel te matigen naar billijkheid.

BEOORDELING

De commissie overweegt, zie ook hiervoor onder 'ontvankelijkheid en bevoegdheid' dat ook al valt klager niet onder de reikwijdte van de Wzd, de klacht onder 1 wel voor beoordeling in aanmerking komt vanwege ECLI:NL:HR 2022:394.

De commissie is van oordeel dat er jegens klager onvrijwillige zorg (bezoekbeperking) is toegepast zonder rechtsgeldige titel. De toepasselijkheid van de Wzd is geen besluit dat afgesproken kan worden met de mentor. Het zonder passende juridische titel overgaan tot het toepassen van onvrijwillige zorg (in de vorm van een bezoekbeperking) jegens klager,

acht de commissie dermate zwaarwegend dat de klacht hierover gegrond verklaard wordt. Ter zitting is dit, voorzien van een korte motivering, al aan partijen medegedeeld.

Een schadevergoeding wordt bij het toepassen van onvrijwillige zorg zonder geldige juridische titel op zijn plaats gevonden. De commissie beoordeelt het schadeverzoek met inachtneming van de Oriëntatiepunten van de rechtspraak d.d. 18 juli 2024 en vindt een vergoeding van 5 euro voor iedere dag dat de wet niet is nageleefd op zijn plaats. Uitgegaan wordt van de startdatum die in het klaagschrift is genoemd (30 juli) en einddatum de zittingsdatum (7 januari) waarop aan partijen is medegedeeld dat sprake was van een onrechtmatige toepassing van de Wzd. Derhalve dient de zorgaanbieder een bedrag van $160 \times 5 \text{ euro} = 800 \text{ euro}$ aan klager te voldoen.

UITSPRAAK

De commissie verklaart de klacht over beperken van het bezoekrechten gegrond en oordeelt dat de instelling aan klager een bedrag van 800 euro aan schadevergoeding dient te voldoen.

De commissie verklaart zich onbevoegd ten aanzien van de klacht over cameratoezicht en bewaking in de algemene ruimtes.

Partijen kunnen, binnen zes weken na de dag waarop de commissie deze beslissing aan partijen heeft medegedeeld (dat wil zeggen: binnen zes weken na de dag waarop de commissie partijen heeft gemeld dat zij deze beslissing kunnen downloaden van het netwerk van de KCOZ), een verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht (zie artikel 56c Wet zorg en dwang).

Deze uitspraak is vastgesteld op 23 januari 2025 door de voorzitter van de KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg, de heer mr. J.A. Heeren, en de leden mevrouw drs. G.L.C. van Heugten (orthopedagoog) en mevrouw drs. J.C. van Alfen (arts VG).

mr. J.A. Heeren,
voorzitter

Dit is de geanonimiseerde versie van een uitspraak van de KCOZ. Conform artikel 56b, lid 7 Wzd maakt de KCOZ haar uitspraken openbaar 'in zodanige vorm dat deze niet tot personen herleidbaar zijn, behoudens voor zover het de zorgaanbieder betreft'. De KCOZ maakt haar uitspraken openbaar door deze op de website van de KCOZ te publiceren.